

Уводзіны

Нялёгі адрэзак сваёй гісторыі перажывае беларускі народ у сучасны перыяд. Паўстала рэальная пагроза зноў страціць сваю дзяржаўную незалежнасць. Выратаваць нас, беларусаў, ад гэтае бяды можа толькі аб'яднанне ўсіх нацыянальных свядомых сілаў і актыўная барацьба за свае правы. Але, на жаль, беларускі народ не мае такой эфектыўнай асновы аб'яднання, як адзіная рэлігія, што, скажам, маюць палякі і літоўцы. Таму адзінай асновай для аб'яднання можа стаць толькі нацыянальная ідэя. Сёння, калі Рэспубліка Беларусь застаецца яшчэ фармальна незалежнай дзяржавай, барацьба за далейшае адраджэнне беларускай культуры і захаванне беларускай мовы, як адзінай дзяржаўнай, з'яўляюцца барацьбой за сваю незалежнасць. І ў гэтым нам можа моцна дапамагчы нашая багатая і арыгінальная гісторыя, якая доўгія гады фальсіфікавалася. Веданне сапраўднай гісторыі ў кожнага сумленнага чалавека абуджае пачуццё гонару за сваю Радзіму і свой народ.

Адстойваючы сваю незалежнасць, беларускаму народу прыходзілася змагацца як з польскім, так і з вялікарускім шавінізмам. Прадстаўнікі кожнага з іх сцвярджалі, што гэткага народу, як беларусы, наогул няма. Дарэчы, першым, хто забараніў беларускую мову як дзяржаўную, быў Сейм Рэчы Паспалітай (1696 г.). Непрыемныя часы перажывалі беларусы Заходніх абласцей, знаходзячыся ў складзе Польшчы і пад кіраўніцтвам Юзафа Пілсудскага. Для паланізацыі беларусаў ва ўсе часы выкарыстоўвалася каталіцкая рэлігія, якая на тэрыторыі Беларусі падавалася як польская. І нельга адмаўляць той небяспекі польскага шавінізму, якую ён у свой час уяўляў для беларускага

народа, тым больш, што, як адзначаў Язэп Лёсік, сярод каталіцкай часткі насельніцтва ёсць немалое памкненне ў бок паланізацыі. І ўсё ж такі, калі ў 1918 годзе жыццё паставіла пытанне: на каго арыентавацца - на Расію або на Польшчу - большасць кіраўнікоў Беларускай Народнай Рэспублікі (БНР) схіліліся ў бок Польшчы. Гэта матывавалася, па-першае, тым, што Польшча сама перажыла нацыянальны прыгнёт і таму яе кіраўніцтва магло лягчэй зразумець беларускі народ, які таксама хацеў адрадзіць і ўмацаваць сваю дзяржаўнасць. Па-другое, паланізацыя не так страшная яшчэ і таму, што польская гаворка значна адрозніваецца ад беларускай, хоць у словах беларускай і польскай моў 60 працэнтаў каранёў з'яўляюцца агульнымі. Таму большасць беларусаў выступаюць супраць падмены іх роднай мовы польскай. Ну а што тычыцца сённяшняга дня, дык наогул, сёння Польшча стала часткай цывілізаванага заходняга свету, дзе ўжо скончана з тым шавінізмам феадальнага тыпу, які быў уласцівы польскай шляхце. Цяпер хутчэй наадварот - Беларусь у сваёй барацьбе за дзяржаўную незалежнасць можа абаперціся на вопыт і дапамогу (эканамічную і палітычную) Польшчы. Таму ўжо няма ніякай патрэбы варушыць былыя часы.

Што ж тычыцца вялікарускага шавінізму, дык, па-першае, ён заўжды быў больш агрэсіўным, бо зыходзіць з боку народа, які засвоіў нямаля дэспатычных рысаў нацыянальнага характару ад качэўна-стэпавых народаў, з якімі ён стаў перамешвацца з пачатку другога тысячагоддзя. Менавіта таму, калі ўлады Рэчы Паспалітай паланізавалі беларусаў пад прыкрыццём каталіцкай веры, выцясняючы з дзяржаўных устаноў беларускую мову і захоўваючы пры гэтым цэласнасць шматнацыянальнай дзяржавы - Вялікага княства Літоўскага, то царскія сатрапы русіфікацыю беларусаў сталі праводзіць не толькі выкарыстоўваючы названыя метады, але і паласуючы на кавалкі цэласную тэрыторыю Беларусі. Ужо пры Кацярыне

II Беларусь была падзелена на 4 губерні: Полацкую, якая ў 1802 годзе стала Віцебскай, Магілёўскую, Гродзенскую і Мінскую. Дарэчы, з таго часу прайшло два стагоддзі, але і сёння многія рускія шавіністы прапануюць пры далучэнні Рэспублікі Беларусь да Расійскай Федэрацыі скарыстацца тым жа вопытам і інкарпараваць Беларусь у склад Расіі не як цэлую тэрыторыю з насяляючым яе этнічна-беларускім насельніцтвам, а шасцю абласцямі. Пры русіфікацыі беларусаў расійскія ўлады ніколі не грэбавалі грубай сілаю. Гэта асабліва праявілася, калі рускі шавінізм дапоўніўся лозунгамі яшчэ адной ваяўнічай і дэспатычнай камуністычнай ідэалогіі, якая ставіла з самага пачатку свайго нараджэння ў якасці галоўнай мэты здзяйсненне сусветнай рэвалюцыі і ўсталяванне ўлады самага нізкага сацыяльнага класа па тым ўзоры, які спачатку пасля Кастрычніцкага (1917г.) перавароту, быў ўстаноўлены ў Расійскай Федэрацыі.

Па-другое, паколькі гаворка беларусаў не так моцна адрозніваецца ад рускай, дык беларусы без вялікіх цяжкасцяў разумеюць рускую мову (дарэчы, чаго не скажаш аб рускіх у адносінах да беларускай мовы) і лягчэй успрымаюць падмену на яе (рускую) сваёй роднай мовы, што адзначалі і Я. Лёсік, і Б. Тарашкевіч. І гэта з'яўляецца таксама адной з прычын большай небяспекі для беларускага народа з боку рускага шавінізму.

Гаворачы аб вялікай небяспецы рускага шавінізму для іншых народаў, ў тым ліку і для беларускага, у сучасны момант трэба мець на ўвазе яшчэ і тое, што з распадам так званага сацыялістычнага лагера, а далей і Савецкага Саюзу, рускі шавінізм адчувае сябе як паранены звер, які хоча адпомсціць за нанесены яму боль і ўзяць рэванш за свае страты. Ён раз'юшаны і ў сваіх дзеяннях не звяртае амаль ніякай увагі на маральныя прынцыпы. Дарэчы, і руская праваслаўная царква не толькі не супярэчыць здзяйсненню на тэрыторыі іншых краін і рэгіёнаў злачынстваў, а наадварот, як паказвае кінахроніка баявых

дзеянняў у Чачні, праваслаўныя святары благаслаўляюць рускіх салдат на гэтыя злачынствы.

Кожны сумленны чалавек свету, а тым больш, калі ён жыве ў краіне побач з Расійскай Федэрацыяй, не можа не задумацца над гэтымі фактамі. Чым больш шырэйшай і лютай становілася вайна ў Чачні, тым вышэй падымаўся ў Расіі рэйтынг чалавека, які непасрэдна ўдзельнічаў у яе развязванні. Некаторыя расійскія генералы, якія ўзнагароджаныя Залатымі Зоркамі “Героя Расіі” за асаблівыя дасягненні ў вайне з чачэнскім народам, гавораць, што яны абараняюць гонар Расіі. Цяжка пасля гэтага разумення гонару сваёй Радзімы шляхам знішчэння іншых народаў думаць аб якойсьці ня толькі маралі, але і наогул, чалавечнасці. Дарэчы, у некаторых з іх рукі ў крыві і Зоркі на грудзях ад вайны супраць афганскага народа.

Вельмі насцярожваюць і вынікі выбараў у Расійскую Дзярждуму: тая партыя, якая выступіла супраць падмены барацьбы з тэрарыстамі вядзеннем шырокамаштабнай вайны супраць чачэнскага народу, страціла свае галасы. Шавіністычная істэрыя зноў ахапіла ў Расіі амаль усіх дзяржаўных чыноўнікаў і дэпутатаў Дзярждумы. Аб гэтым гаворыць і той факт, што пры ратыфікацыі падпісанага ў канцы 1999 года з самага пачатку антызаконнай так званай маскоўскай дамовы паміж Лукашэнкам і Ельцыным, адзін толькі дэпутат Юшанкоў адкрыта выступіў супраць гэтага злачынства. Але гэта ня можа сведчыць аб выратаванні сумлення Расіі, якая ахоплена новай хваляй шавінізму, хоць, праўда, ў свой час У. Ленін і гаварыў, што адзін Герцан нібыта і зрабіў гэты подзвіг, калі ў сваім “Колоколе” выступаў супраць таксама агульнай шавіністычнай істэрыі, якая ахапіла Расію ў 60-тых гадах XIX стагоддзя. Адзін чалавек ня можа выратаваць народ ад цяжкай хваробы, якой з’яўляецца вялікадзяржаўны шавінізм. Расія зноў стала тым “трескучым морозом” (К. Каўцкі), які бязлітасна знішчае кветкі нацыянальна-вызвольнага руху народаў за

сваю незалежнасць. Яна ў каторы раз ужо пакрыла сябе ганьбай, якую ніколі нельга змыць з яе гісторыі.

Сёння ўсе факты сведчаць аб вялікай небяспецы, якая пагражае іншым народам з боку новай хвалі раз'юшанага рускага шавінізму. Што тычыцца беларускага народа, дык гэтая небяспека ўзмацняецца яшчэ і дзеяннямі створанага ў Беларусі антынароднага дыктатарскага рэжыму, якога сёння не зусім задавальняе толькі цана, за якую ён гатовы дапамагчы рускім шавіністам здзейсніць свае злачынствы ў адносінах да беларусаў. Вось чаму, паважаны чытач, я ў сваёй кнізе, гаворачы яшчэ раз аб нацыянальнай ідэі беларускага народа, паказаў і тую пагрозу, якая навісла над ім з боку рускага шавінізму.

Аўтар таксама просіць прабачэння ў чытача за некаторыя эмоцыі, якія праявіліся ў яго ў час напісання дадзенай кнігі. Гэта тлумачыцца вялікай адказнасцю моманта, калі небяспека страты беларусамі сваёй нацыянальнай дзяржавы стала зусім рэальнай, а таксама актыўным удзелам самога аўтара ў барацьбе з гэтай пагрозай дзеля захавання нашага Беларускага Дому.